

Yttrande

Datum
2019-06-05

Diarienummer
101-1726-2019

Regeringskansliet
Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se
marija.grekovska@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU 2019:9, Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning

Er beteckning: N2019/00699/SPN

Länsstyrelsen i Örebro län yttrar sig härmed över översiktsplaneutredningens slutbetänkande *Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning (SOU 2019:9)*

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län, hädanefter Länsstyrelsen, ser positivt på att utredningen slår fast och förtydligar att kommunen även fortsättningsvis bör behålla det övergripande ansvaret för planprocessen i sin helhet och att planprocessen utgör myndighetsutövning.

Länsstyrelsen delar utredningens syn på att planintressentens medverkan i planarbetet bör kunna förtydligas och i viss mån utvecklas i syfte att göra planprocessen mer förutsebar, tydlig och transparent. Betänkandets förslag innebär till stor del en ordning och ett arbetssätt som redan idag tillämpas i många kommuner i och med att planintressenter i stor utsträckning bidrar med utredningar och underlag i planprocessen. Förslagen medför dock att planintressenternas roll och medverkan blir tydligare och mer formaliserade vilket Länsstyrelsen ser som positivt.

Länsstyrelsen är positiv till betänkandets förslag om att planintressenten, under vissa förutsättningar, i tidigt skede ges möjlighet att inhämta ett yttrande över planeringsunderlag från länsstyrelsen då det kan bidra till en mer förutsebar och genomarbetad process. Yttrandet ger planintressenten, och indirekt även kommunen, bättre möjlighet att överblicka förutsättningarna för den efterföljande planläggningen.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till att de ökade resurser till länsstyrelserna, som betänkandet föreslår, kommer att vara tillräckliga med hänsyn till arbetsinsatsen som handläggning av denna typ av ärende medför. Storleken på de ökade resurserna behöver bättre kopplas till arbetsinsatsen.

Övriga synpunkter på betänkandets överväganden och förslag

Planintressenten bör få inhämta yttrande från länsstyrelsen

I betänkandet föreslås att planintressenten, under vissa förutsättningar, ges möjlighet att inhämta yttrande från länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska enligt förslaget yttra sig över vilka planeringsunderlag som behövs för att kunna ta ställning till hur den planläggning som planbeskedet avser förhåller sig till de s.k. ingripandegrunderna. Länsstyrelsens synpunkter ska redovisas i ett yttrande. Länsstyrelsens yttrande har inte några rättsverkningar och det står länsstyrelsen fritt att senare meddela både fler, färre och reviderade synpunkter.

Länsstyrelsen är positiv till betänkandets förslag om att planintressenten i tidigt skede kan inhämta ett yttrande från länsstyrelsen då det kan innebära en mer förutsebar och genomarbetad planprocess. Genom att planintressenten kan ta del av länsstyrelsens uppfattning om vilka frågor som behöver utredas i den efterföljande planläggningen kan intressenten få en bättre förståelse för och överblick av planeringsförutsättningarna i ett tidigt skede. En ökad tydlighet och kunskap i tidiga skeden ger förutsättningar för att efterföljande planprocess blir smidigare och mer effektivt. Länsstyrelsens yttrande kan förhoppningsvis leda till att relevanta planeringsunderlag tas fram i ett tidigt skede och att ett mer genomarbetade förslag finns redan vid samrådet. På så sätt kan planprocessen underlättas och effektiviseras.

Länsstyrelsen vill samtidigt understryka att yttrandet enligt förslaget inte ska innefatta ett ställningstagande kring hur planläggningen som planbeskedet avser förhåller sig till ingripandegrunderna. Länsstyrelsen ser här en risk att planintressenten har förväntningar på länsstyrelsens yttrande utöver enbart en redovisning av planeringsunderlag. Enligt betänkandet finns inget hinder för att en företrädare för länsstyrelser träffar planintressenten, även i de fall när kommunen inte har någon representant närvarande. Däremot förutsätts länsstyrelsen efter ett möte med planintressenten skriftligen dokumentera eventuella ställningstaganden och upplysningar från länsstyrelsens sida i ett yttrande som även skickas till kommunen. Länsstyrelsen anser att betänkandet i denna del är oklar då det kan tolkas som att formerna för en sådan dialog innefattar ställningstaganden och upplysningar utöver synpunkter enbart avseende planeringsunderlag. Här är länsstyrelsens uppfattning att dialogen enbart innefattar rådgivning kopplat till synpunkter kring planeringsunderlag.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang kring länsstyrelsernas pågående arbetet med den webbaserade söktjänsten Planeringskatalogen.se i betänkandet. I den webbaserade katalogen ska privata planintressenter själva kunna hitta aktuellt planeringsunderlag från statliga myndigheter inom ett specifikt område. Hur utredningen ser på och utvärderar denna tjänst att tillhandahålla planeringsunderlag bör kommenteras i förhållande till förslaget om skriftligt yttrandet från länsstyrelsen.

Konsekvenser för länsstyrelserna

Förslaget innebär att en ny ärendekategori tillkommer hos länsstyrelserna som förutsätter handläggning. I utredningen görs en beräkning av hur mycket resurser den ökade handläggningen av denna typ av ärende kan förväntas medföra. Länsstyrelsen anser att utredningen underskattar arbetsinsatsen för länsstyrelserna att yttra sig över planbesked. Länsstyrelsen anser att det kan bli resurskrävande för de olika specialiserade enheterna på länsstyrelsen att hantera inkomna planbesked. Länsstyrelsen ser också att det finns en potentiell risk att antalet planbesked kommer att öka med möjligheten att få inhämta länsstyrelsens yttrande om planeringsunderlag, vilket utredningen inte tagit hänsyn till. I betänkande framgår att det är ovanligt att ett planbesked används som underlag vid större etableringar då planintressenten har en direkt dialog och förhandling med kommunen. Det är kanske särskilt vid dessa större etableringar och projekt som ett yttrande från länsstyrelsen kan bli relevant, vilket i så fall skulle innebära att planintressenten uppmuntras till att söka ett formellt planbesked som de annars inte skulle sökt.

Utifrån ovanstående resonemang befarar länsstyrelsen att de resurser som utredningen föreslår som kompensation för länsstyrelserna är otillräckliga. Länsstyrelsen befarar att länsstyrelsens handläggning och övrig verksamhet kommer att påverkas negativt till följd av att nuvarande resurser kommer att behöva tas i anspråk för att hantera fler ärenden. Detta är också en risk som påtalas i utredningen om länsstyrelsen inte tillförs ytterligare resurser. Storleken på de ökade resurserna behöver därför utredas vidare och bättre kopplas till arbetsinsatsen.

Konsekvenser för bostadsbyggandet

Länsstyrelsen bedömer att förslaget innebär en mycket begränsad påverkan på det faktiska bostadsbyggandet men anser att förslagen kan innebära en mer genomarbetad och transparent planprocess. Planintressenten kan få en förståelse i ett tidigt skede kring vilka förutsättningar som gäller på platsen samt vad som krävs för att kunna visa att föreslagen bebyggelse blir lämplig för sitt ändamål. Därmed finns möjligheten att planintressenten i ett tidigt skede kan anpassa bebyggelsen till exempelvis befintliga kulturmiljövärden.

Mer vägledning behövs om/vilket underlag som krävs för att bedöma vissa planeringsförutsättningar

I betänkandet föreslås att regeringen bör ta initiativ till att låta ta fram ytterligare vägledning om vilket underlag som behövs för att kartlägga vissa grundläggande planeringsförutsättningar. Länsstyrelsen är positiv till mer vägledning som kan fungera som ett stöd och underlätta för kommuner, planintressenter och konsulter att få en överblick över vad som förväntas i form av utredningar i detaljplaneläggningen. Länsstyrelsen anser också att en sådan vägledning är viktig för att skapa förståelsen för länsstyrelsens yttrande avseende planeringsunderlag.

2019-06-05

101-1726-2019

Länsstyrelsen delar betänkandets syn på att en vägledning behöver tas fram i samråd och i nära samarbete med flera aktörer, däribland länsstyrelsen. I arbetet vill länsstyrelsen också lyfta vikten av att utarbeta vägledningen utifrån förutsättningarna för en digital plan- och byggprocess.

De som deltagit i Länsstyrelsens beslut

Detta beslut har fattats av landshövding Maria Larsson med samhällsplanerare Maria Lindström som föredragande. I handläggningen av ärendet har också avdelningschef Anita Norén, bitr. enhetschef plan och kultur Jonas Jansson, länsarkitekt Lena Lundkvist deltagit.

Maria Larsson
Landshövding

Maria Lindström
Samhällsplanerare

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.